

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІСНИК
АГРАРНОЇ НАУКИ ПРИЧОРНОМОР'Я
Науковий журнал

*Виходить 4 рази на рік
Видається з березня 1997 р.*

Випуск 2 (83) 2015

Том 1

Частина 1. Економічні науки

Миколаїв
2015

Засновник і видавець: Миколаївський національний аграрний університет.

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №19669-9469ПР від 11.01.2013 р.

Згідно з Постановою ВАК України від 14.04.2010 р. № 1-05/3 видання включено до переліку фахових видань.

Головний редактор: В.С. Шебанін, д.т.н., проф., чл.-кор. НААНУ

Заступники головного редактора:

І.І. Червен, д.е.н, проф.

І.П. Атаманюк, д.т.н., доц.

В.П. Клочан, к.е.н., доц.

М.І. Гиль, д.с.-г.н., проф.

В.В. Гамаюнова, д.с.-г.н., проф.

Відповідальний секретар: Н.В. Потриваєва, д.е.н., доц.

Члени редакційної колегії:

Економічні науки: О.В. Шебаніна, д.е.н., проф.; Н.М. Сіренко, д.е.н., проф.; О.І. Котикова, д.е.н., проф.; Джулія Олбрайт, PhD, проф. (США); І.В. Гончаренко, д.е.н., проф.; О.М. Вишневська, д.е.н., проф.; А.В. Ключник, д.е.н., доц.; О.Є. Новіков, д.е.н., доц.; О.Д. Гудзинський, д.е.н., проф.; О.Ю. Єрмаков, д.е.н., проф.; В.І. Топіха, д.е.н., проф.; В.М. Яценко, д.е.н., проф.; М.П. Сахацький, д.е.н., проф.; Р. Шаундерер, Dr.sc.Agr. (Німеччина)

Технічні науки: Б.І. Бутаков, д.т.н., проф.; К.В. Дубовенко, д.т.н., проф.; В.І. Гавриш, д.е.н., проф.; В.Д. Будаков, д.т.н., проф.; С.І. Пастушенко, д.т.н., проф.; А.А. Ставинський, д.т.н., проф.; А.С. Добишев, д.т.н., проф. (Республіка Білорусь).

Сільськогосподарські науки: В.С. Топіха, д.с.-г.н., проф.; Т.В. Підпала, д.с.-г.н., проф.; А.С. Патрева, д.с.-г.н., проф.; В.П. Рибалко, д.с.-г.н., проф., академік НААН України; І.Ю. Горбатенко, д.б.н., проф.; І.М. Рожков, д.б.н., проф.; І.П. Шейко, д.с.-г.н., професор, академік НАН Республіки Білорусь (Республіка Білорусь); С.Г. Чорний, д.с.-г.н., проф.; М.О. Самойленко, д.с.-г.н., проф.; Л.К. Антипова, д.с.-г.н., проф.; В.І. Січкарь, д.б.н., проф.; А.О. Лимар, д.с.-г.н., проф.; В.Я. Щербаков, д.с.-г.н., проф.; Г.П. Морару, д.с.-г.н. (Молдова)

Рекомендовано до друку вченою радою Миколаївського національного аграрного університету. Протокол № 7 від 31.03.2015 р.

Посилання на видання обов'язкові.

Точка зору редколегії не завжди збігається з позицією авторів.

Адреса редакції, видавця та виготовлювача:

54020, Миколаїв, вул. Паризької комуни, 9,

Миколаївський національний аграрний університет,

тел. 0 (512) 58-05-95, <http://visnyk.mnau.edu.ua>, e-mail: visnyk@mnau.edu.ua

© Миколаївський національний аграрний університет, 2015

ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ

С. О. Горбач, аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

У статті розглянуто основні аспекти категорії «трудові ресурси» та проаналізовано різні погляди щодо її сутності. Розкрито відмінні риси категорій «трудові ресурси», «робоча сила» та «трудовий потенціал». Досліджено вплив трудових ресурсів на політичну, соціально-культурну та екологічну ситуацію в країні. Розглянуто формування та використання трудових ресурсів аграрного сектор економіки.

Ключові слова: трудові ресурси, теоретичні аспекти, робоча сила, ринок праці, трудова діяльність, аграрний сектор економіки.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання особливої актуальності набуває питання ефективності використання трудових ресурсів. Достатня забезпеченість підприємств потрібними трудовими ресурсами, їхнє раціональне використання, високий рівень продуктивності праці мають велике значення для підвищення ефективності функціонування будь-якого підприємства. Вчасно отримати інформацію про недоліки у роботі працівників, втрати робочого часу, погіршення продуктивності праці, виявити причини та визначити заходи щодо їх усунення дозволяє система аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі теоретичні аспекти ефективності використання трудових ресурсів висвітлено у роботах таких вітчизняних і зарубіжних вчених, як Богуцький О., Купалова Г., Дієсперов В., Кудінова А., Васильченко В., Гриненко А., Керб Л., Грішнова О., Мельник Т., Лисенко А. та ін.

Метою нашого дослідження є огляд та узагальнення наукових підходів вітчизняних і зарубіжних вчених щодо трактування поняття «трудові ресурси». Аналіз сучасного стану трудових ресурсів в аграрному секторі економіки

Виклад основного матеріалу. Основою виробництва товарів і послуг є економічні ресурси: природні та трудові ресурси, підприємницькі здібності, знання. Найголовнішим

економічним ресурсом для виробництва є трудові ресурси, тому без використання праці неможливо здійснення будь-якої корисної діяльності. Трудові ресурси – частина населення країни, що володіє необхідним фізичним розвитком, знаннями і практичним досвідом для роботи в народному господарстві.

Головним критерієм для віднесення населення до категорії трудових ресурсів є працездатний вік. Поняття «працездатний вік» визначається чинним законодавством, де працездатними вважаються жінки від 16 до 55 років, чоловіки від 16 до 60 років включно. Нижня межа працездатного віку передбачає набуття певного рівня фізичного та розумового розвитку, а верхня – засвідчує позицію суспільства щодо призначення соціальної допомоги за віком. Відповідно до бачення перспектив реалізації пенсійної реформи, верхня межа може бути збільшена до 65 років. Для деяких видів трудової діяльності, що характеризуються важкими умовами праці або вимагають від працівників якостей, які з віком помітно втрачаються (наприклад, військова справа, спорт, балет), пенсійний вік настає на 5–10 років раніше. Такі люди належать до пільгових пенсіонерів. Часто вони працюють далі і фактично залишаються у складі людських ресурсів, змінивши вид діяльності.

Все наведене стосується фізично і психічно здорових осіб. Проте, існує група осіб, які часто хворіють або мають фізичні вади, тобто є непрацездатними, хоча належать до працездатного віку. Кількість і частка інвалідів серед населення залежать від екологічної ситуації, рівня матеріального добробуту, доступності та якості медичного обслуговування, безпечності умов праці тощо.

Поліпшення умов праці, техніки безпеки, охорони здоров'я, що сприяє зниженню смертності та інвалідності осіб у працездатному віці, зменшення чисельності або скороченню терміну служби в армії, ліквідація пільг для передчасного виходу на пенсію є важливим резервом збільшення трудових ресурсів.

В наш час зростає і кількість, і частка працюючих підлітків та пенсіонерів особливо серед сільського населення. У підлітків і пенсіонерів, нижчі вимоги до змісту праці та рівня її оплати, тому вони часто знаходять місце роботи навіть в умовах високого безробіття. Однак додатковий заробіток є далеко не єдиною причиною трудової активності, особливо пенсіонерів. Певне значення має також бажаний і звичний спосіб життя, бажання бути в колективі, почуватися потрібним тощо. Праця підлітків і пенсіонерів дає користь і їм самим, і економіці в цілому.

Не завжди чисельність населення пропорційна чисельності трудових ресурсів і залежить від його вікової структури. Чим більше у структурі населення осіб віком до 16 та понад 60 років, тим менша частка трудових ресурсів. За рахунок додаткового залучення у виробництво людей пенсійного віку та підлітків ця чисельність може зростати. Чисельність трудових ресурсів можна регулювати й за рахунок зміщення меж працездатного віку, що відповідає напрямку реалізації пенсійних реформ у більшості розвинених економік та України.

Статевий склад населення також істотно впливає на кількість трудових ресурсів. До зростання трудового потенціалу держави веде збільшення кількості чоловіків, оскільки вік виходу їх на пенсію на 5 років більший, ніж жінок, чоловіки рідше перебувають у відпустках з догляду за дітьми. Крім того, чим вищий рівень працездатності у державі, тим менший трудовий потенціал жінок.

Нерідко термін «трудові ресурси» ототожнюють з такими поняттями як «робоча сила» і «трудоий потенціал». Тому виникає необхідність «розмежування» визначень цих термінів.

В науковій думці існує велика кількість трактувань сутності терміну «трудові ресурси» (табл. 1).

Трактування терміну «трудові ресурси» різними авторами

Автор	Визначення
Богиня Д. П. [1, с. 211]	Основна продуктивна сила суспільства, найактивніша в економічному відношенні частина населення, що складається з трудящих міста й села і забезпечує розширене відтворення суспільного продукту
Буряк П. Ю. [2, с. 40]	Працездатна частина населення, яка має фізичний розвиток, розумові здібності, знання, які необхідні для роботи в народному господарстві
Заславська Т. І. [8]	Сукупність членів суспільства, здатних брати участь у суспільному виробництві при даному розвитку продуктивних сил і в межах виробничих відносин
Качан Є. П. [3, с.41]	Частина працездатного населення, яка володіє фізичними і розумовими здібностями і знаннями, необхідними для здійснення корисної діяльності
Лукашевич В. М. [11, 15]	Головна продуктивна сила суспільства, носії (суб'єкти) відносин, що складаються у процесі формування, розподілу та використання трудових ресурсів. Як економічна категорія – населення, що володіє фізичною та інтелектуальною здатністю у відповідності з умовами відтворення робочої сили; як планово-облікова – населення у працездатному віці, зайняте і незайняте у суспільному виробництві
Махсма М. Б. [13, 35]	Частина населення країни, що за своїми розумовими здібностями, фізичним розвитком і знаннями здатна працювати в народному господарстві
Олійник Є. О. [15]	Особливий та надзвичайно важливий вид економічних ресурсів, оцінка якого визначається чисельністю працівників, що мають певні професійні навички, знання, які можуть використовувати у трудовому процесі та служити вихідною інформаційною базою для планування й аналізу
Мерзляк А. В., Михайлов Є. П., Корецький М. Х., Михайлова Г. О., [16, с. 18–19]	Проміжна категорія між «населення» і «сукупна робоча сила». Усе працездатне населення, зайняте, незалежно від віку, у сферах суспільного господарства й індивідуальної трудової діяльності, також особи працездатного віку, які б могли брати участь у праці, але зайняті в домашньому й особистому господарстві, на навчанні з відривом від виробництва, на військовій службі
Саблук П. Т., Орлатий М. К. [14]	Частина населення, яка має необхідний фізичний розвиток, розумові здібності та знання для роботи в усіх сферах економічної діяльності
Єсінова Н. І. [7, с. 11]	Працездатна частина населення, яка володіючи фізичними й інтелектуальними можливостями, здатна виробляти матеріальні блага чи робити послуги

Деякі економісти вважають термін «трудові ресурси» пережитком минулого, інші економісти дотримуються проти-

лежної думки. На нашу думку, даний термін залишається актуальним в умовах трансформації аграрної економіки країни.

Ще однією важливою категорією при вивченні сутності трудових ресурсів є ринок праці. На думку А. С. Булатова, «ринок праці – це ринок, де реалізується лише один з інших ресурсів» [5, с. 287].

У Міжнародній організації праці дотримуються думки, що ринок праці – «це сфера, де підприємці та працівники спільно ведуть переговори щодо заробітної плати та умов праці».

Багато авторів відзначають, що ринок праці в широкому розумінні являє собою систему суспільних відносин, соціальних норм і інститутів, що забезпечують на основі дотримання загальноприйнятих прав і свобод людини формування, обмін (за ціною, обумовленою співвідношенням попиту і пропозиції) і використання робочої сили.

У той же час В. І. Єр'омін вказує, що «це система взаємопов'язаних і взаємозалежних суспільних відносин, забезпечують розширене відтворення та ефективне використання трудових ресурсів у галузях народного господарства» [6, с. 24]. Такої ж думки дотримується В. В. Кузнецов: «Функціонування ринку праці складається з двох процесів: формування трудових ресурсів, яке впливає на пропозицію трудових ресурсів; і використання трудових ресурсів, яке впливає на попит трудових ресурсів» [10, с. 17]. Виходячи з вищевикладених думок різних вчених, виникає питання, що функціонує на ринку праці: робоча сила або трудові ресурси? Е. Р. Саруханов вважає, що більш коректним буде назва «ринок трудових ресурсів». Такої ж думки дотримуються в своїх роботах Ю. Н. Шумаков, В. І. Єр'омін та інші автори – вони описують ринок праці як систему соціальних, економічних і правових відносин, забезпечують постійне відтворення трудових ресурсів та їх раціональне використання.

Інша група вчених визначила ринок трудових ресурсів як сукупність соціально-економічних відносин з приводу найму,

навчання і використання трудових ресурсів (зайнятих, неза-
йнятих та учнів).

К. Маркс писав: «... власник грошей знаходить на ринку такої специфічний товар; це – здатність до праці, або робо-
ча сила може з'явитися на ринку в якості товару лише тоді
і лише остільки, коли і оскільки вона виноситься на ринок
або продається її власним власником, т. е. тим самим осо-
бою, робочою силою якого вона є» [12]. На думку А. І. Рофе,
об'єктом продажів є праця, а ніяк не робоча сила. Але все
ж більшість вчених дотримуються думки, схожої з думкою
К. Маркса. Так, Е. Р. Саруханов зазначає, що на ринку праці
пропонується робоча сила, а не праця, яка з'являється вже у
виробництві після здійснення акту купівлі – продажу. Такої
ж думки дотримується і А. Е. Котляр, який вважає, що під
час купівлі – продажу робочої сили до роботодавця перехо-
дить лише право використовувати здатність до праці, і най-
більш точним є поняття «ринку робочої сили» [9, с. 34-35].

Під формуванням трудових ресурсів багато вчених ро-
зуміють процес постійного поновлення чисельності трудових
ресурсів, тобто першу фазу відтворення. Цей процес бага-
то в чому залежить від статеві-вікової структури трудових
ресурсів, що включає три групи: в працездатному, молодше
працездатного і старше працездатного віку. При цьому вра-
ховуються фактори, що впливають на зміну чисельності кож-
ної групи.

Використання трудових ресурсів включає їх розподіл і
ефективність праці в народному господарстві. В якості осно-
вного параметра ефективності при виробництві матеріаль-
них благ виступає продуктивність праці, в нематеріальній
сфері – це показники, які адекватно відображають кінцеві
результати діяльності і якість цих результатів.

Висновки. Проведені дослідження показали, що понят-
тя «трудоі ресурси» відрізняється від понять «робоча сила»
і «трудоі потенціал». Трудоі ресурси є одним з основних
факторів розвитку аграрного виробництва, впливаючи при
цьому на політичний, соціально-культурний та екологічний
стан територій країни. Ефективне використання трудових

ресурсів сільської місцевості неможливе без державного впливу на ринок праці в аграрному секторі економіки. Адже саме через цей ринок відбувається залучення ресурсів праці у виробництво сільськогосподарської продукції

Список використаних джерел:

1. Богиня Д. П. Основи економіки праці : навч. посіб. для студентів економічних спеціальностей / Богиня Д. П. – К. : Знання – Прес, 2001. – 314 с.
2. Буряк П. Ю. Економіка праці і соціально-трудова відносина : навч. посіб. / Буряк П. Ю. – К. : ЦУЛ, 2004. – 440 с.
3. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навч. посіб. / Є. П. Качан, О. П. Дяків, В. М. Островерхов та ін. ; за ред. Є. П. Качана. – К. : Знання, 2008. – 407 с.
4. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навч. посіб. / за ред. проф. Є. П. Михайлова. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 240 с.
5. Економіка : навч. посіб. / за ред. проф. А. С. Булатова. – М. : Юрист, 2002. – 896 с.
6. Еремін В. И. Механизмы формирования и использования трудовых ресурсов в сельском хозяйстве (теория, методология, практика) : автореф. дисс. доктора экономических наук / В. И. Еремін. – М. 2003. – 54 с.
7. Єсінова Н. І. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. / Єсінова Н. І. – К. : Кондор, 2004. – 432 с.
8. Заславська Т. І. Економіка праці і соціально-трудова відносина /Заславська Т. І. – К. : Вища школа, 1999. – 248 с.
9. Котляр А. Э. О понятии рынка труда / А. Э. Котляр // Вопросы экономики. – 1998. – №1. – 34-36 с.
10. Прогнозирование и регулирование сельского рынка труда : Монография / В. В. Кузнецов, А. Н. Тарасов, А. П. Гвозденко и др. – Ростов н/Д. : ВНИИЭиН, 2010. – 160 с.
11. Лукашевич В. М. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навч. посіб. / Лукашевич В. М. – Львів : Новий світ-2000, 2008 – 248 с.
12. Маркс К. Капитал. Т. 1, гл. 4 «Превращение денег в капитал», раздел 3 «Купля и продажа рабочей силы», с. 181 / К. Маркс [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.esperanto.mv.ru/Marksismo/Kapital1/kapital1-04.html>
13. Махсма М. Б. Економіка праці та соціально-трудова відносина / Махсма М. Б. —К.: «Атіка», 2005. – 304 с.
14. Населення і трудові ресурси села: навч. посіб. / за ред. П. Т. Саблука, М. К. Орлатого. – К. : Інститут аграрної політики УААН, 2002. – 277 с.
15. Олійник Є. О. Критерії оцінки трудових ресурсів аграрного підприємства [Електронний ресурс] / Олійник Є. О. – (Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського). – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vbumb/2011_3/12.pdf.
16. Онікієнко В. В. Трудові ресурси малих і середніх міст Української РСР і питання їх раціонального використання / Онікієнко В. В., Терещенко В. Ф., Даценко А. І. – К. : Видавництво Київського університету, 1968. – 147 с

С. А. Горбач. Определение категории трудовых ресурсов: теоретические аспекты

В статье рассмотрены основные аспекты категории «трудовые ресурсы» и проанализированы различные взгляды относительно его сущности. Раскрыты отличительные особенности категорий «трудовые ресурсы», «рабочая сила» и «трудовой потенциал» и необходимость разграничения данных понятий. Раскрыта сущность понятия «рынок труда» и рассмотрены различные взгляды на его толкования. Рассмотрены вопросы функционирования на рынке труда: рабочая сила или трудовые ресурсы, формирования и использования трудовых ресурсов аграрного сектора экономики.

Ключевые слова: *трудовые ресурсы, теоретические аспекты, рабочая сила, рынок труда, трудовая деятельность, аграрный сектор экономики.*

S. Horbach. Theoretic aspects of human resources' aspects

The article discusses the main aspects of the "labor" and analyzes the different views on its essence.

The distinctive features of "labor", "labor potential" and the need for differentiation of these concepts are revealed. The labor influence on the political, social and cultural and environmental situation in the country is researched. The essence of the "labor market" concept and also different views on its interpretation are discovered. The issue of operating on labor market: labor or human resources is discussed. The formation and usage of human resources in agrarian sector are discussed.

Keywords: *human resources, theoretical aspects, labor, labor market, agrarian economy.*

ЗМІСТ

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

<i>М. Dubinina.</i> The institutional aspects of the analysis of transformations in agriculture of ukraine.....	3
<i>О.Є. Новіков, А.В. Ключник.</i> Економічний потенціал сільських територій: теоретичний аспект	12
<i>І. Нончаренко.</i> Pricing policy and marketing strategies of agrarian enterprises	20
<i>О.І. Котикова.</i> Індикація економічного стану сільськогосподарського землекористування в Україні.....	25
<i>Б.В. Погріщук, В.І. Мельник.</i> Формування конкурентного середовища у зерновому господарстві України	35
<i>Л.В. Гуцаленко, У.О. Марчук.</i> Реалізація контрольної функції обліку в управлінні поточними зобов'язаннями підприємств.....	43
<i>Н.В. Потривасєва, Т.П. Федяніна.</i> Формування облікової політики в контексті документування руху запасів під час сівби ярих культур.....	49
<i>Г. Ryabenko.</i> Study of factors affecting financial security of insurance market	59
<i>О.С. Бакуліна, Т.О. Зінчук.</i> Напрями державного стимулювання персоналу сільськогосподарських підприємств в країнах-членах ЄС та Україні.....	65
<i>О.С. Біліченко.</i> Шляхи максимізації прибутку підприємств. 75	
<i>С.В. Сирцева.</i> Методичні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрними підприємствами	85
<i>Г.Б. Погріщук.</i> Агроекологічний розвиток: проблеми взаємозв'язку раціонального природокористування й економіки	94
<i>О.В. Лазарева.</i> Соціально-економічні та екологічні особливості і оцінка рівня сільськогосподарського землекористування.....	102
<i>Є.О. Павлюк.</i> Досвід формування консолідованих систем пенсійного забезпечення в східноєвропейських країнах....	108

С.О. Горбач. Визначення категорії трудових ресурсів: теоретичні аспекти.....	118
С.В. Тимофіїв. Удосконалення інституційного середовища як передумова реалізації управління трансакційними витратами аграрних підприємств.....	126

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ

До друку приймаються статті, що відповідають вимогам ВАК і мають такі необхідні елементи: постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які опирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується дана стаття; формулювання цілей статті (постановка завдання); виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів; висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

З метою дотримання вищезазначених вимог до наукової статті слід жирним шрифтом виділити такі елементи статті: постановка проблеми, аналіз актуальних досліджень, мета статті, виклад основного матеріалу, висновки і перспективи подальших досліджень.

Статті, які не відповідають вимогам ДАК України, до друку не приймаються.

Обсяг статті – до 10 повних сторінок. Розміри полів: ліве – 20 мм, праве – 20 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм, до 30 рядків на сторінці.

Статті необхідно готувати за допомогою текстового редактора Microsoft Word. Шрифт статті – Times New Roman Cyr, через інтервал 1,5, розмір – 14 pt.

Назва статті має бути короткою (до 10 слів), адекватно відбивати її зміст, відповідати суті досліджуваної наукової проблеми. При цьому слід уникати назв, що починаються зі слів: «Дослідження питання...», «Деякі питання...», «Проблеми...», «Шляхи...», в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Анотації (українською, російською та англійською) набирати курсивом 12 кеглем. Виклад матеріалу в анотації має бути стислим і точним (близько 50 слів). Слід застосовувати синтаксичні конструкції безособового речення, наприклад: «Досліджено...», «Розглянуто...», «Установлено...» (наприклад, «Досліджено генетичні мінливості... Отримано задовільні результати...»).

Анотація статті англійською мовою (від 250 до 300 слів) та ключові слова англійською мовою (від 5 до 10 слів). Треба надати професійний переклад анотації статті англійською мовою (завірений печаткою бюро перекладів або відділу кадрів підпис викладача кафедри іноземних мов вашого ВНЗ). Бажано надати цю розширену анотацію українською (російською) мовою.

Анотація англійською мовою повинна бути структурованою (слідувати логіці опису результатів у статті), інформативною (не містити загальних слів); оригінальною (не може бути калькою російськомовної анотації); змістовною (відображати основний зміст статті та результати досліджень).

Посилання в тексті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1, 6]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера

джерела, потім через кому сторінку (маленьке с.), далі її номер (наприклад: [1, с. 5]). Якщо далі йде інше джерело, то ставити його номер через крапку з комою в тих самих дужках (наприклад: [1, с. 5; 4, с. 8]).

Усі цитати, мова оригіналу яких є іншою, подавати мовою Вісника й обов'язково супроводжувати їх посиланнями на джерело і конкретну сторінку.

Не робити посторінкових посилань, а подавати їх у дужках безпосередньо в тексті.

На всі рисунки й таблиці давати посилання в тексті. Усі рисунки мають супроводжуватися підписаними підписами, а таблиці повинні мати заголовки.

Рисунки виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Створити рисунок», а не виконувати рисунок поверх тексту. Написи на рисунках виконувати засобами Microsoft Word з тим, щоб редактор мав можливість зробити в них необхідні виправлення. У разі використання інших програм для створення рисунків надавати редакції на кожний рисунок окремий файл фотмату TIFF (незжатий – uncompressed) або формату JPG (найкращої якості – best quality).

Таблиці виконувати у редакторі Microsoft Word за допомогою функції «Додати таблицю». Кожна таблиця повинна займати не більше одного аркуша при розмірі шрифту TIMES тексту таблиці не менш ніж 12 кегль.

Формули у статтях по всьому тексту набирати у формульному редакторі MS Equation – 3.0, шрифт TIMES, 10 кегль.

Автори мають дотримуватися правильної галузевої термінології (див. держстандарти).

Терміни по всій роботі мають бути уніфікованими.

Між цифрами й назвами одиниць (грошових, метричних тощо) ставити нерозривний пробіл.

Скорочення грошових та метричних одиниць, а також скорочення млн, млрд, метричних (грн, т, ц, м, км тощо) писати без крапки.

Якщо в тесті є аббревіатура, то подавати її в дужках при першому згадуванні.

Література, що приводиться наприкінці публікації, повинна розташовуватися в порядку її першого згадування в тексті статті й бути оформлена відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Номер у списку літератури має відповідати лише одному джерелу.

Список використаних джерел повинен містити не менше 10 посилань, з яких не менше 7 на зарубіжні видання. Самоцитовання – не більше 30%.

Обов'язкова наявність списку літератури англійською мовою (не виключає списку літератури мовою статті). Літературу не обов'язково перекладати англійською мовою. Її можна транслітерувати. Офіційна транслітерація українського алфавіту латиницею регламентується постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 55. Офіцій-

ний трансліт онлайн – <http://translit.kh.ua/?passport>. Транслітерація російського алфавіту латиницею онлайн – <http://www.translator.net/>.

До редакційної колегії подається примірник тексту статті, підписаний авторами, надрукований на папері форматом А4 (див. Зразок оформлення статті), завірений примірник розширеної англійської анотації, а також їх електронна версія на CD. Обов'язково подається: рецензія доктора наук; квитанція про оплату, відомості про автора.

На диску повинен бути 1 файл з текстом статті, названий прізвищем автора (Стаття_Прізвище), файл з розширеною англійською анотацією (Анотація_Прізвище) та, при необхідності, файли з рисунками, графіками тощо.

**Редакційна колегія залишає
за собою право на редакційні виправлення.**

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ

УДК XXX.XX

Назва статті

Л. С. Прокопенко, кандидат біологічних наук, доцент

Л. П. Чернолата, кандидат сільськогосподарських наук

Інститут кормів УААН

Текст анотації українською мовою (50-60 слів)

Ключові слова: 4-7 ключових слів або словосполучень.

* Текст статті *

Список використаних джерел:

1. Іваненко І. І. Назва роботи / І. І. Іваненко – К. : Вища школа, 1999. – 111 с.
2. Бобров М. І. Назва статті / М. І. Бобров // Назва журналу. – 1999. – № 6. – С. 23–25.

*Л. С. Прокопенко, Л. П. Чернолата. **Название статьи.***

Текст аннотации російською мовою (50-60 слів)

Ключевые слова: російською мовою.

*L. Prokopenko, L. Chornolata. **Name of the article.***

Text of annotation англійською мовою (50-60 слів)

Keywords: англійською мовою.

*L. Prokopenko, L. Chornolata. **Name of the article.***

Text of annotation розширена анотація англійською мовою (250-300 слів)

Keywords: англійською мовою.

References:

Транслітерований список використаних джерел

Наукове видання

Вісник аграрної науки Причорномор'я
Випуск 2(83) – 2015

Технічний редактор: *О. М. Кушнарьова.*
Перекладач-коректор: *О. В. Неліна.*
Комп'ютерна верстка: *В. О. Лапін*

Підписано до друку 31.03.2015. Формат 60 x 84 1/16.
Папір друк. Друк офсетний. Ум.друк.арк. 8,75.
Тираж 300 прим. Зам. № _____. Ціна договірна.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м.Миколаїв, вул.Паризької комуни, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.